

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Драгомир Арнаутовић, полицијски писар треће класе среза посавског округа ваљевског, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе с тим, да му се на име помоћи издаје из државне касе 30% од његове досадашње плате.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 13. јануара 1909. г. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Милан Кузмановић, полицијски писар друге класе среза посаво-тамнавског, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 13. јануара 1909. г. у Београду.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи града Београда.

На основу §. 7. устројства централне државне управе, позван да се старам о извршењу закона и законских одредаба, нашао сам за потребно да дам ово упутство свима полицијским властима:

Према чл. 5. правила о односима слугу и њихових газда, од 12. септембра 1904. год. ПБр. 25867 служитељску исправу не морају имати келнери, тако звани: гаспединтери, шпајзтрегери и каве-кувари како по хотелима и гостионицама, тако механама и кафанама, ако имају легитимациону карту њиховог удружења — син-

диката, пошто се они сматрају као квалификовани стручни радници, који нису под сталном месечном платом.

Овим се ни у колико не искључује обавеза пријаве по § 344. крив. зак.

Препоручујем свима властима да се по овој наредби од сада управљају.

ПБр. 25129.
30. децембра 1908. год.
у Београду.

Министар
унутрашњих дела,
Св. Милосављевић с. р.

РАСПИС

Свима окружним начелствима и Управи града Београда.

Ради правилнијег и тачнијег извршења закона о регулисању и употреби вода од 18. децембра 1905. год. и закона о водама и њиховој употреби од 26. децембра 1878. године, господин Министар Народне Привреде изволео ми је у своме писму од 5. децембра 1908. године ПБр. 334 учинити ову представку:

„Хидротехничком одељењу подручног ми Министарства долазе многе жалбе од појединаца, од општинских, среских и окружних власти, као и од окружних одбора, на штете које поједине реке чине сопственицима имања, а поглавито су учестале жалбе на штете, које појединци трпе од Мораве.

Да бих извидео у колико су те жалбе оправдане и шта је узрок штети, ја сам одређивао стручна лица из хидротехничког одељења и из Управе Вода, да прегледају поједине реке и да сазнаду узроке штети коју те реке чине. Из реферата њихових излази да је поред других узрока штети, које чине наше реке, поглавити узрок у томе, што се од стране полицијских и општинских власти нико не стара, да се у погледу река тачно испуњавају прописи закона о водама и њиховој употреби од 1878. год., као и закона

о регулисању и употреби вода од 1905. године.

Пре свега нико не стаје на пут самовласним радовима појединаца у кориту речног, тако да сваки, без претходног тражења дозволе од надлежне власти, одводи воду из реке и подиже поред обале и у самој кориту разне грађевине, које не само ометају правилан ток воде, него су често повод да се корито заспе, а вода прокрчи себи други пут и односи здраву и зиратну земљу.

Исто тако увиђајем на лицу места од стране мојих изасланика, а и према прикупљеним извештајима од окружних власти, утврђено је, да и данас после 30 година, од како је ступио у живот закон о водама и њиховој употреби, постоји у свима окрузима врло велики број воденица, које нису задобиле право онако, како то закон прописује.

Такве воденице које су појединци подизали по својој вољи, јесу такође један од главних узрока штети коју наше реке чине, а која штета сваке године далеко надмаша вредност свих тих воденица.

Исто тако многи самовласно одвраћају воду из реке на своја имања противно законским прописима.

Крајње је време, Господине Министре, да се од стране државне власти предузму све мере, које ће отклонити све узроке штети, коју наше реке из године у годину чине нашој привреди, као и да се стане на пут самовласној употреби воде и речних корита.

Позван законом о регулисању и употреби вода, да се старам о регулисању и одржавању текућих вода и о спречавању поплава, ја вас молим, Господине Министре, да једном наредбом затражите од полицијских власти, да у своме подручју обратe особиту пажњу на испуњавање одредаба прописаних законом о водама и њиховој употреби, и да енергично стану на пут самовлашћу појединаца у погледу употребе воде и употребе корита текућих вода.

Тога ради полицијске власти треба:

1., да строго пазе на то, да нико ништа не предузима ни у кориту речном, ни поред обала, а поглавито да се не смеју у кориту речном градити супови, гатови, вршке и преграде ма какве врсте и у ма каквом циљу, нити да се сме самовласно давати потоку или реци други правац тока или ушћа;

2.) све преграде које постоје и које су подигнуте без дозволе власти, наредити да се у року од најдаље месец дана имају уклонити из корита речног; а ако их не уклони онај који их је саградио, да то власт изврши о његовом трошку;

3.) оне преграде и грађевине, за које постоји одобрење власти, а које нису обухваћене чланом 18. закона о водама и њиховој употреби, наредити да се дигну у што краћем року, ако прече природан ток воде и изазивају штету, што треба окружни инжењер да утврди на лицу места;

4.) на рекама, на којима постоје пловеће воденице (моравке, дунавке итд.) забранити рад таквих воденица, јер чине знатно већу штету него што је добит од њиховог рада, а осим тога, давање дозволе за рад таквих воденица није регулисано ни једним законом;

5.) не допустити да ради ни једна воденица, која није испунила све оно што се тражи законом о водама и њиховој употреби; поглавито пак обратити пажњу од кад ради свака воденица и тражити да се, према чл. 48. тога закона, сви који нису испунили законом тражене прописе, казне, а осим тога оставити им рок од 50 дана, да изврше све оно што закон прописује. Ко то не изврши одмах му спречити сваки даљи рад;

6.) никоме не давати права на употребу воде, нити у опште да може предузимати

ма какве радове у кориту речном, докле се не добије пристанак од министарства народне привреде; поглавито обратити пажњу да нико самовласно не одвраћа воду ван њеног природног корита,

7.) старати се да се што савесније и тачније врши чишћење корита потока, речица и река, према расписима које буде издало министарство народне привреде; а исто тако да се редовно чисте ваде (јаруге, јазеви) којима се вода одводи ради какве употребе, и

8.) обратити поглавиту пажњу да се при давању дозволе за употребу воде, у свему испуне одредбе, које су прописане законом о водама и њиховој употреби, као и одредбе прописа и правила, издатих на основу чл. 30., 31. и 32. тога закона и упуства, издатих ка чл. 22. и 23. истог закона. Дозволе не издавати докле се у смислу расписа министарства унутрашњих дела од 10. фебруара 1906. год. ПБр. 2.691 не добија решење министарства народне привреде.

Да полицијске власти не би пренебрегле вршење побројаних дужности, молим вас, Господине Министре, да у распису нарочито нагласите, како ће Министар Народне Привреде, преко својих стручних органа од времена на време, водити контролу о извршењу тога расписа и да ће се свака неисправност у томе погледу вама саопштавати.

Како пак извршење неких од горе означених наредба, може наићи на извесне тешкоће, јер извесне законске одредбе нису ни за пуних 30 година примењиване, као и с тога што ће извршење истих бити скопчано са повредом приватних интереса, то треба у истом ра-

спису скренути пажњу полицијским властима, да ме непосредно извештавају о свакој тешкоћи, на коју наиђу, па евентуално да ми учине и предлоге о начину, како би се те тешкоће могле отклонити и тиме да допринесу, да се и код нас uvede правилно газдовање водом. Ако би извесне законске одредбе биле нејасне, или, ако би постојеће законе требало по-випонити или исправити, могу полицијске власти и у томе погледу подносити ми предлоге, који ће се узети у обзир при ревизији постојећих закона.

Сматрајући питање о одржавању корита текућих вода у исправном стању, као и питање о тачном испуњавању одредаба закона о водама и њиховој употреби и закона о регулисању и употреби вода, као врло важна питања за народну привреду, уверен сам, Господине Министре, да ћете што скорије изаћи на сушет овом моме предлогу.

Извештавајући о овоме начелство — управу препоручујем им: да се у будуће са својим грађевинским одељењем тачно придржавају изложених правила у предњој представи Господина Министра Народне Привреде и расписа мог претходника од 16. фебруара 1906. г. ПБр. 2691., да у смислу напред изложеног изда полицијским и општинским властима потребне наредбе и о извршењу тога да се стара.

За неизвршење ове наредбе биће одговорни начелник окружни, шеф грађевинског одељења и ерески начелници.

Министар
унутрашњих дела,

Св. Милосављевић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

Шта се не може узети у пописе за извршење судских одлука?

(Објашњење § 471. судског поступка у грађанским парницама.)

II. Поједине од пописа изузете ствари и потраживања.

(НАСТАВАК)

д. Пошто земљоделец законом заштићено му непокретно имање не може ни сам продати нити ма којим начином отуђити, то се онда појавило питање, може ли земљоделец то од пописа изузето имање издати под закуп? Издавање имања под закуп није отуђење, пошто под закуп издато имање остаје у својини онога, чије је имање. Према томе могао би земљоделец од пописа изузето имање под закуп издати. Истина издавањем под закуп земљоделец се лишава могућности да сам обрађује земљу и прибира плодове са ње, пошто то право добија купац, али он за то добија еквивалент у закупној цени, коју му је купац дужан плаћати. Његова и његове породице егзистенција осигурана је, у место прибирањем плодова са земљишта, примањем закупне цене. Али несумњиво је, да закуп може послужити и као средство за симулирање, те да се земљорадник лиши оних користи, које су му наме-

њене тач. 4. а. § 471. грађ. суд. пост.⁴⁸⁾ Ко на пр. узме новац на зајам и изда под „закуп“ повериоцу за дуже време своје имање, док се дуг не исплати, тај је већ употребио уговор закупа као средство, да се за дуго време лиши прихода са свога имања. Још ако је уговор зајма фиктиван, или зеленашки, онда је обилажење законског прописа очигледно. Међу тим такви уговори, који би ишли на изигравање закона (in fraudem legis agere) били би неважни (§§ 13. и 538. грађ. зак.). Према томе власти, при потврди таквих уговора, одбиле би тражену потврду и не би извршивале пресуду о уступању дотичног имања закупцу ради уживања, а и сам земљоделец могао би тражити да се такав уговор као ништав огласи. Исто тако и чланови његове породице, у чијем је интересу такође тач. 4. а. § 471. донесена.⁴⁹⁾ Када је пак уговарање закупа извршено у намери да се изигра намера законодавчева, изражена у § 471. тач. а, питање је фактичко, које се има у сваком конкретном случају испитати. Може та намера уговорних страна постојати и онда, кад се закуп за краће време уговара као и онда, кад је за дуже време уговорен. То што је горе за закуп казано важи и за конституисање стварног права плодуживања (§§ 374. и сл. грађ. зак.) заштићеном имању.

ђ. По одељ. 3. тач. 10. правила од 4. II. 1874. земљоделец може извршиту промену земље, коју по тач. 4. а. не може

⁴⁸⁾ Као што би се то могло постићи и другим правним пословима, на пр. оним „побочним уговорима и условима“ из §§ 843. и 318. грађ. законика.

⁴⁹⁾ У главном исто мишљење заступа и Пол. Гл. за 1907. год. стр. 142. и 407.

отуђити. У овом се одељку вели: њему се (земљораднику) не може забранити да своју земљу с другим промени (трампи), но само у том случају треба да суд има најпре непобитан доказ да земљоделац на другом месту онолико земље добија, колико на једном даје, или бар да у оној вредности добија на другој страни земље, у коликој ову на једној страни даје. Поводом овога питања постоји једна одлука Касационог Суда од 11. XII. 1898. Бр. 9614 (в. Пол. Гл. год. 1904. стр. 205), у којој Касациони Суд (по саопштењу извештача С. Јањића) заступа гледиште „да је довољно да један уговорач, при уговору о промени, добије на другом месту онолико земље, колико на једном даје, а да не морају оба добра бити и једнаке вредности“. Позивајући се на тач. 10. (одељ. 3) правила Министра Правде, Касациони Суд ослажио је одлуку судску, којом је одобрен уговор некога уговорача Срећка са Марком, другим уговорачем, а по коме је Срећко дао Марку свој воћњак у вредности 750 дин. за њиву Маркову, која вреди 100 дин., али је за једну шестину већа од воћњака. Ја пак мислим, да је овако схватање Касационог Суда противно закону. Земљоделац, по намери законодавца, не треба да буде извршеном променом оштећен, а то би несумњиво било, кад би се усвојило горње мишљење, да је при промени довољно, да један уговорач добије на другом месту онолико земље, колико на једном даје, а да не морају оба добра бити и једнаке вредности. Јер онда би земљоделац могао извршити промену и на тај начин, што би за своју њиву од једнога дана орања, одличнога квалитета, добио неку њиву прљушу или пескушу или кршевито парче земљишта од једнога дана орања, те би по жетви са такве „њиве“ гладовали и он и његова породица. Смисао одељ. 3. тач. 10. правила тај је, да земљоделац треба да за земљиште, које у промену даје, добије толико исто (или веће) по простору земљиште и *истога квалитета* као оно у промену дато, или — ако добије мање по простору — онда да то мање земљиште вреди *исто онолико* (или више), колико и оно које он даје. Ако се врши промена између земљишта, која су разним пољопривредним културама намењена (њива за земљиште под шумом, њива за воћњак, или виноград или ливаду), онда је меродавна вредност промењених земљишта, т. ј. земљоделац треба да добије толико (или више) у вредности земљишта које прима, колико даје у вредности свога земљишта.

е. По четвртог одељку тач. 4. а. § 471. грађ. суд. пост. од пописа изузето непокретно имање земљорадничково не може ни сам земљоделац продати ни ма којим начином отуђити. Међутим то не значи, да се земљораднику не може на то имање ставити интабулација.⁵⁰ Ово се имање само не може изложити продаји (и ако је интабулисано), али заложно право постоји донде, док не престане начинима прописаним у грађанском законнику (чл. XIX уредбе о интабулацији, §§ 325, 329, 947. у вези са § 928. ж. грађ. зак.). Интабулисањем дотичнога имања дужник не отуђује исто, јер он остаје и даље власник и држалац и као такав прибира плодове са интабулисанаг имања. Према томе нетачно је казано у тач. 12. министарског правила, да „кад се каже да се једно добро ни којим начином отуђити не може, следство је да се оно ни задужити не може“ . . . и у трећемо одељку ове тач. 12. . . „јер почем је законодавац казао да се то имање не сме продати, узима се да поверитељева интабулација стоји на једном

⁵⁰ За то суд неће ни тражити при стављању интабулације уверење о томе, да земљорадник, поред имања које задужује, има још довољно земље по закону као што се ради, кад земљорадник отуђује непокр. имање. В. тач. 11. правила и тумачење опште седнице Касационог Суда од 22. IX. 1908. Бр. 7613 (Пол. Гл. год. 1908 стр. 331).

имању, кога управо нема.“ Како интабулација постоји, то се онда ово имање као да се изложити продаји, чим се имовно стање дужника, т. ј. чим он дође до још неког непокретног имања, а да има 10 дана орања, те му остаје минимум за егзистенцију. Зато се не може ни скинути по захтеву дужника интабулација са тих заштићених 5 дана земље само зато, што дужник у време интабулисања није имао више имања од 5 дана, или зато што у време захтева за скидање нема више од пет дана земље.

У осталом у погледу продаје дужничковог ма и интабулисанаг непокретног имања, чији се минимум за егзистенцију (пет дана) изузима од пописа, меродаван је моменат узимања у попис. Ако у томе моменту земљорадник има само пет дана земље, ма да је у време задужења и стављања интабулације имао више од тога, онда му се тих пет дана не могу узети у попис за извршење грађанских пресуда. То сасвим јасно (ма да је за повериоца врло опасно и у судској пракси врло спорно в. Пол. Гл. 1907. стр. 203) следује из законодавно-политичког циља, одржање егзистенције дужникове, који је законодавац тим законским прописом хтео постићи.⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴

Кад дужник има више од пет дана земље, па му је пет дана интабулисано, а онај вишак није, и кад се тражи попис његовога земљишта, онда извршна власт може онај вишак пописати и продати. Дужник не може захтевати, да му се онај вишак остави, зато, што су му пет дана оптерећени интабулацијом. Јер као што смо горе видели, интабулација не спречава дужника у уживању свога имања, и оно му остаје и даље ради тога, пошто му се тих пет дана — и ако је то интабулисано не сме продати.

Ако удата за земљорадника жена хоће да прода своје непокретно имање, онда она то може учинити по одобрењу свога мужа. Али у овоме случају треба да њен муж има бар пет дана земље, Јер ако он толико нема, онда би продајом жениног имања наступила опасност за одржање земљорадничкове породице, о којој је дужна и жена старати се (в. бр. 5. под в. ове расправе).⁵⁵

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Д-р Драг. Аранђеловић

⁵¹ Судска је пракса колебаљива у овом питању. Види Пол. Гл. год. 1904. стр. 203. и 228. По § 380. грађ. суд. пост. не може се тражити обезбеђење на оне ствари и на онолико, колико се за извршење пресуде у попис узети не могу (§ 471). Како у средства обезбеђења долазе забрана, прибелешка и притвор, то онда значи, да се на дотично непокретно имање земљорадничково не може ставити прибелешка и да се стављена може скинути. У погледу земљорадника ова је заштита излишна. Зашто да се не би могла ставити прибелешка и на последњих пет дана земље, кад прибележена земља остаје у државини дужничковој и кад се она, и поред прибелешке, не може продати? Међутим поверилац и поред тога имао би рачуна да му се прибелешка одобри, јер ће може бити дужник доцније прибавити још непокретног имања тако да би се прибележено имање могло продати.

⁵² Овако тумачење овога законског прописа сузбијају ону опасну манипулацију зеленаша, да од својих дужника сељака годинама не наплаћују кредитирани новац, већ тек онда, кад се тражбина разним операцијама утростручи. Јер кад један поверилац рачуна са тим фактом, да ће, ако годинама протеже наплату, његовом дужнику остати од имања само оних пет дана земље, на којима се — вероватно интабулација, налази, тако да се неће моћи за своје потраживање наплатити, онда ће он похитати са наплатом.

⁵³ На сваки начин да преварна отуђења земље преко пет дана у циљу, да се осујети наплата поверилаца овима даје право, да према § 303. а. грађ. зак. тај пренос нападају и да евентуално, постигну да се та земља узме у попис.

⁵⁴ Поверилоци се у овом случају налазе у истој ситуацији, у којој се налазе и они, чији су дужници у време задужења били неземљорадници, а у време пописа земљорадници. Зато види и тач. а. бр. 5. ове расправе.

⁵⁵ В. Пол. Гл. за 1907. г. Бр. 327.

ПАРЛАМЕНТАРНИ ИМУНИТЕТ

(НАСТАВАК)

Овлашћење од Скупштине тражи се зато, да би Скупштина видела, да оптужба није лажна, да је стварна, основана, нетенденциозна: да ли је посланик крив или не, то Скупштина нема да испитује. Према томе, иследник, тражећи од Народне Скупштине овлашћење, треба у своме захтеву да изложи све, што је потребно за одлучивање скупштинско, а да јој не шаље и акта истраге. Скупштина је дужна, да према принетим јој подацима реши питање без акта. Она није надзорна власт над судском и последњом овлашћу. Она нема ни право анкете у тим питањима, јер то нису ни изборни ни чисто административни послови. Стога, скупштина не може ни да тражи акта ислеђења кривице посланикове. Та акта су у извесним моментима тајна за свакога, па и за Народну Скупштину и окривљеног посланика, сем за иследника и његову надзорну власт. Кад та акта дођу у скупштину, она су дошла међу ненадлежна лица; ако заинтересовани посланик не треба да употреби право гласа у својим предметима, он има право, да се упозна са стањем ствари и са актима, која су у Скупштини и на основу којих, претенциозно, Скупштина одлуку доноси, — а целокупним овим поступком иде се на штету истраге. Позивати се на демократизам за супротно гледиште, није много смишљено.

Пошто се посланик без скупштинског овлашћења не може узети на одговор нити притварати, рађа се питање: да ли је после добивеног овлашћења за узимање на кривични испит потребно засебно одобрење накнадно и за притвор? Може се сматрати, да је Скупштина давањем одобрења за кривични испит решила у основи начелно питање, да оптужење посланика није тенденциозно, и да је бесмислено узимати то питање понова у оцену по тражењу одобрења за притвор. Ми налазимо, да то мишљење трпи прекор у томе, што је Устав рекао, да се одобрење од Народне Скупштине тражи и за притвор, и што се о притвору није могло у Скупштини у први мах одлучивати, кад дотле није ни било услова за притвор; кад скупштина буде накнадно одлучивала о притвору, цениће и одговор окривљеног, поводом кога може да се ствари са свим други правац да, па и оптужба покаже тенденциозна, јер се тек од узимања на одговор, тако рећи о другој страни, окривљеној, води непосреднијег рачуна. Овом другом мишљењу иде у прилог ово: кад је неко окривљен и узимат на одговор, па по томе буде изабран за посланика народног, мора се тражити одобрење на основу члана 124. Устава, да би био притворен, ма да не постоји сумња, да се он гања као посланик, јер је иследник свој рад обавио пре избора; према томе постоји разлог тражења одобрења за притвор после издатог одобрења за кривични испит, — јер се хтело, да Скупштина цени, не само да ли има основа, да се окривљени по-

сланик на одговор узима, него и да ли има основа и да се он притвара. Пракса код нас као да иде на руку првом мишљењу; с тога би ваљало, у цељи што скрупулознијег тумачења односног Уставног наређења, увек актом о тражењу одобрења за узимање на одговор тражити и одобрење за евентуални притвор, ако по природи дела притвор може проицасти као законска последица.

Следује као последица природе имунитета и уставних термина, да се *посланик, узет на одговор и притворен пре него је изабран за посланика, у притвору задржава без тражења одобрења за притвор*, а да се истрага у потпуности може обавити, и посланик осудити, без одобрења, ако је он узет на одговор док још посланик није био, и ако дело не повлачи притвор. За саровођење посланика суду не треба одобрење. За суђење посланика ма код које власти такође не треба скупштинско овлашћење.

Кад иследник тражи одобрење за притвор посланика, треба претходно да је донео решење о притвору.

Поступање при случају, кад је *посланик ухваћен на делу*, и право скупштине да истакне имунитет посланика и у тој прилици, прецизно је одређено Уставом. Ради тога права скупштинског стоји *дужност на иследнику, да скупштину о тој кривици посланиковој извести* а рад настави очекујући одлуку скупштине и *држећи посланика у притвору*, кад дело исти повлачи; *ако скупштина одрече овлашћење, иследник прекида узимање посланика на одговор или његов притвор и то само за време сесије*, а даљи рад, независно од личности посланикове, може и тада као и увек обавити.

Имуитет посланички никада се не *аростуре на извршење кривичних пресуда*. Да је посланик крив и да треба над њиме казну извршити, доказ је сама извршна пресуда; ту нема сумње о каквом гањању и ограничавању слободе и савесности чланова скупштинских.

Како у нашем законодавству постоји и привремени притвор дужника у циљу испуњења његових грађанских обавеза — §. 411. и др. грађанског судског поступка — то је наређено Уставом, да се *посланик ни за дугове у притвор не може ставити*.

Односно §. 130. и 131. стедишног поступка, који предвиђају затвор стедишног дужника, учинимо само ту примедбу, да посланик, кад падне под стечај престаје бити послаником, и да по томе, као без мандата посланичког, може бити стављен у затвор.

Власти траже овлашћење од Народне Скупштине не непосредно већ *преко свога ресорног Министра*, пошто Народна Скупштина општи непосредно само се Министрима а не са другим властима. Много пута се дешава, да Скупштина не донесе одлуку по траженом овлашћењу, ма да је и акта истраге добила, а сесија скупштинска се закључи; тада сва несвршена акта остају у скупштинској архиви, јер закључењем сесије рад скупштине престаје; с тога је потребно, да иследник

своја акта у своје време потражи и Скупштини (ако је дотични још посланик) *иновни захтев за одобрење учини*, пошто скупштина без поновних предлога никад не решава предмете из ранијих сесија.

Са имунитетом посланичким стоји у вези и питање о личним војним обавезама посланиковим. Код нас то питање није законом регулисано. На основу члана 87. закона о устројству војске министар војни је прописао под Ф. Ђ. Бр. 1353. од 17. фебруара 1897. године „Правило за ослобођење чиновника и отправника јавних служби од позива на војну вежбу у миру и рату“, а у том правилу под IV. 2. стоји, да су посланици Народне Скупштине само за време док је скупштина на окупу ослобођени од вежбе — што не важи за резервне официре, нареднике и поднареднике, воднике народне војске, и старије од водника.

При грађанским саборним и вансборним пословима приватно и јавно и правне природе, као и у кривичним предметима после евентуално потребно одобрења Народне Скупштине, власти добављају *посланике и са њима поступају као и са другим грађанима* и вршиоцима јавних дужности. Позивање народног посланика као сведока, вештака, окривљеног, сходно §. 96. и 130. кривичног судског поступка, бива преко Народне Скупштине само онда, кад је тај посланик *на раду* скупштинском у времену позивања или престанка власти; ако је посланик у то време на одсуству, искључењу, или је сесија скупштинска закључена, или седнице њене одложене а посланик није при раду у коме делу скупштинском, може се позивати непосредним путем. Пошто је закон прописао дужности за свакога па и за посланике, то се и према њима приступа по потреби принудном — *екзекутивном извршењу* као и према осталима равнима. Према посланику се могу без нарочите процедуре употребити принудне и превентивне мере за поштовање закона и законитих наредба, јер законе морају поштовати сви грађани подједнако — на пр.: може се посланик и насилно уклонити са извесног места, где је слободан приступ грађанима забрањен; скинути са жељезничког воза, трамваја, ако је у ненормалном стању или без путне билете (нормалне или изузетне); уклонити са јавног места, ако прави неред, и т. п. — дакле, могу се у опште предузети мере, да народни посланик туђе право не вређа и да извесно намеравано недозвољено дело не учини или учињено не продужи, као што се посланик може, такође без одобрења скупштинског, интернирати на случај душевног оболења. Власти пак не треба да смеђу с ума, да послове треба обављати са што је могуће мање досаде не само према посланицима него и према свима грађанима.

(СВРШИТЕ СЕ)

Алекс. Јов. Кузмановић.

БЕРЛИНСКА ПОЛИЦИЈА

(НАСТАВАК)

9. *Саобраћајна полиција.* — Послове саобраћајне полиције ово одељење дели са одељењем II и то тако, да прво одељење ради послове више управне и надзорне природе, особито послове варошких железница и трамваја, а друго само контролу над возним персоналом и давањем и одузимањем личне дозволе за возњу.

Као извршни орган оба одељења за ове послове је *саобраћајни комесаријат* са униформисаним извршним органима (један полицијски капетан, 8 поручника и 64 наредника и шуцмана).

Полиц. президијум не само што је надлежан за давање дозвола обичним саобраћајним средствима, већ према закону о грађењу малих жељезница од 1892. год. и за подизање варошких жељезница, електричних надземних и подземних жељезница и трамваја. Приликом давање дозвола прописују се до појединости мере за сигурност публике. Свака се трамвајска кола прегледају пре но што се пуне у саобраћај ради контроле да ли у свему одговарају прописима, па се за знак исправности ставља на њих печат од нарочите масне фарбе и тек тада пуштају у саобраћај.

Овде се не можемо детаљније упуштати у разне прописе о трамвајском саобраћају, али да напоменемо још да је највиша дозвољена брзина возње 25 км. на сат. Берлинска општина нове трамвајске пруге сама подиже, а старе од приватних друштава све више откупљује, али је ипак највећи део трамваја у рукама Берлинског Трамвајског Друштва, чије смо интересантне фабрике, радионице, сместишта и магацине имали прилике да разгледамо у друштву шефа саобраћајног комесаријата и уз љубазно обавештавање једног надзорног инжењера. Интересантна им је школа за возно особље, у којој се приправници очигледном наставом упознају са електричном вучом и руковањем трамвајима. Првих 15 дана је настава теоријска, а за других 15 дана приправници се додају искусним кочничарима, те их ови приликом возње практично обучавају. После месец дана полажу пред комисијом испит и тек по том се пуштају на самостални рад. Делатност возног особља регулисана је правилником, који полиција одобрава. Полиција има право на одређивање највише дозвољеног времена за рад (10 часова) и најмање паузе за одмор ($\frac{3}{4}$ — 1 часа), тако да један кондуктер не вози непрекидно више од 5 часова.

Варошка жељезница вози кружно кроз цео Берлин, пресеца га попречно и пролази кроз најживље трговачке и саобраћајне крајеве, а води и у сва околна места ван Берлина. Возови саобраћају свака два минута по двама оделитим колосецима у оба супротна правца и нарочито је недељама и празницима саобраћај огроман. Па ипак те огромне масе света, које трче и журе да стигну где желе, не производе никакву галаму, гу-

рање или неред, шта више на станицама, које кипте од публике нигде се жандарм не може видети. Ови су и непотребни, кад су станице и перони згодно удешени, а публика васпитана, те све то иде мирно и по реду.

И многобројне трамвајске линије и ове разгранате варошке жељезнице биле су недовољне за подмирење саобраћајних потреба, те су направљене и још се једнако разграђавају електричне жељезнице, које делимично иду испод земље, а делимично изнад улица и кућа, независно од уличног саобраћаја, те је за то и најбрже подвозно средство.

Даље у Берлину, без његових предграђа, има на 8500 фијакера, од којих је знатан проценат аутомобила, који све више и више потискују фијакере са коњском запрегом. Сваки који хоће да управљава фијакерску радњу мора добити општу дозволу од саобраћајног комесаријата, за тим засебну дозволу за свака кола са односним бројевима. Кочијаш морају такође узети дозволу за терање фијакера, а ову добијају по положеном испиту пред два полицијска поручника и једним наредником. Кочијашки приправници најпре слушају код тог наредника један курс из познавања Берлина и познавања прописа о фијакеристима, па кад наредник нађе да су довољно верзирани, онда их изводи на испит, који је доста строг. Присуствујући тим испитима уверили смо се, како се нарочито познавање Берлина до ситница тражи. Неколико их је одбијено што на по једно питање нису одговорили, н. пр. где се налази извесно надлештво, којим ће се улицама најближе доћи из једног краја у други и томе подобно, ма да су на остала питања одговорили. Из возње не добијају наставу, већ морају поднети доказ да су извесно време терали друга, теретна кола, којима је лакше управљати, па онда из тога полагају само практичан испит.

Кочијашке дозволе носе број који и сами кочијаш морају носити преко кокарде на цилиндру, урезан у жутом металу. Тај се број не подудара с бројем кола и остаје при једном кочијашу докле год овај буде остао при кочијашком занимању или док му се не одузме. Сваки се број уводи у регистар, из кога се тачно може видети његова историја, ко га је све имао и шта је све с њима било.

Кад сопственик кола добије дозволу, онда се на његово име по азбучном реду у односну кутију оставља регистарни лист, из кога се види још стан, број кола, колико је ових имао или сад има и шта је са сваким од ових било. Сем тога се заводе и лична акта са казненом листом. Сопственици морају код куће водити књигу, из које се увек може видети: који је кочијаш кога дана и у које доба извесна кола терао.

И за кочијаше се оставља регистарни лист по азбучном реду, из кога се поред имена и стана види и број дозволе, име газде и стан, свака промена газде и годишњи жиг комесаријата за знак да је био на прегледу.

Пре него што се кола или аутомобил пусти у саобраћај прегледају се детаљно

да ли одговарају прописаним условима. За аутомобиле се мора поднети сведоштво кога признатог стручњака о исправности и сигурности. По том се редовни преглед врши сваке године једаред и по извршеном прегледу удара се на кола позади полицијски печат масном фарбом, а комесаријат свакодневно изашиље патроле у разне правце ради контролисање фијакера на станицама, приликом возње и код кућа. Кад се нека кола или коњ искључе из саобраћаја, онда о томе воде рачуна патроле, а и квартави се извештавају, те и они пазе шта ће с дотичним колима или коњем бити.

Сва су кола са таксаметрима, која друштва дају под кирију (5—7.50 марака месечно са оправкама). Са овим таксаметрима не може ни публика да се вара, а ни сопственик кола, јер сат тачно показује колико је наплаћено.

У 1907. год. превезено је у Берлину: електричном подземном жељезницом 41,435.338 лица, омнибусима 140,588.461, трамвајима 475,800.076 и варошком жељезницом 148,881.912 лица. На тим и колеским подвозним средствима било је 5119 несрећних случајева. Тако велики број несрећних случајева долази с једне стране услед огромног саобраћаја, за тим због недостатка уличне дисциплине код берлинске публике и недовољнога изображења кочијаша. Лондонски су кочијашки многи вештији и окретнији, а и публика је навикнута на велики саобраћај, јер је Лондон стотинама година светска варош, а Берлин је то тек од скоро.

10. *Медицинско-санитетска полиција.* — Овај се одсек, који има да се стара о народном здрављу у најширем смислу, састоји из једног варошког физикуса као шефа, тринаест окружних лекара,¹⁾ од којих сваки има своју засебну територију, које се поклапају са тринаест капетанија извршне полиције (жандармерије и крив. полиције), и шест судских лекара. Код физикуса је централизовано вођење личних акта и надзор над лекарима, зубним лекарима, апотекарима, испитивање апотекара и прегледача меса, давање мишљења за подизање нових приватних болница, суперревизија при пензионисању шуцмана. Иначе сваки окружни лекар врши све послове који у делокруг његове територије спадају. Ови лекари не представљају неку засебну власт, која би самостално могла да доноси одлуке, већ су само саветодавна службена лица.

Сем ових полицијских лекара као државних чиновника постоји и у Берлину, као и у свима општинама преко 5000 становника (у општинама преко овог броја морају, а у мањим могу постојати) нарочита *санитетска комисија*, састављена из изабраних стручних лекара, општинских одборника и два виша полицијска чиновника, чијим седницама присуствује физикус као саветодавно лице. Овде се она дели на главну санитетску комисију за цео Берлин и на кварталне санитетске комисије. Њихов је задатак у старању

¹⁾ Окружни лекари називају се и ови полицијски лекари, јер према закону о уређењу лекар. струке имају ранг окружних лекара.

унапређења народног здравља и у вођењу статистике смртности, како би се према томе предузимале сходне мере противу распрострањености појединих болести.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

Жив. А. Лазих

ПОЛИЦИЈА У ФРАНЦУСКОЈ

Општи појмови о полицији — Организација полиције у Француској — Административна полиција — Полиција у Паризу.

(НАСТАВАК)

Реглемани јавне администрације имају у себи нешто од закона. Из овога излази да поглавар државе, кад је реч о њима, има већу власт но по општим текстовима о извршој власти; он може, на пример, ако само има законодавно овлашћење, утврдити стопу једне врсте порезе и прописивати казне. Помињемо, као пример, декрет од 4. августа 1855. издат у циљу извршења закона од 2. маја исте године. Али, у најчешће случајева, ово овлашћење није толико широко; оно се обично односи на детаље, које регулисава председник републике као шеф извршне власти.

Нарочита карактеристика реглемана јавне администрације у томе је, што их издаје Државни Савет на основу изречног законодавног овлашћења, и што имају силу закона у свима својим одредбама, за које се може сматрати да су обухваћене овим овлашћењем. Што се тиче осталих реглемана, они имају вредност реглементарног декрета, под условом да припадају полицијској материји. Први су извршни док други подлеже жалби.

Председник републике, у својству шефа администрације, има права на издавање реглемана, т. ј. има реглементарну власт. Већина устава нарочито је доделила ову власт државном поглавару, који на овај начин осигурава извршење закона. У члану 3. устава од 25. фебруара 1875. год. вели се, да председник републике надзирава и осигурава извршење закона. За разлику од министара и окружних начелника, који могу издавати реглемане само за извесне материје, и од општинских председника који могу радити само у границама своје општине, државни поглавар издаје реглемане који важе за целу Француску и по свима материјама. Једино ограничење, које му је устав у овом погледу поставио, у томе је, да не закорачава у домену законодавне власти.

Реглемани, издани на овај начин, могу укинати, изрично или прећутно, остале реглемане, противне њиховим одредбама, изузев реглемана јавне администрације у опште, и извесних одредаба које су, услед специјалних прилика, предвиђене наредбама општинских власти. Мислимо на мере, које се односе на полицију на јавним местима и циркулацију, а које, за извесне општине, могу бити много строже од мера предвиђених општим декретом, који важи за целу територију. У овим случајевима наредбе општинских власти обавезне су.

За многе своје реглементарне акте председник републике тражи мишљење

од Државног Савета, или бар од појединих његових секција. У принципу, он није дужан да ово чини, осим ако му поједини закони то нарочито не стављају у дужност. За овакве случајеве закон предвиђа, да тај и тај акт буде извршен у виду реглемана јавне администрације.

Декрети, које издаје председник републике на основу своје реглементарне власти, морају бити премапотписани од министра, као и сваки други декрети, и објављени, било у званичним новинама, било у Билетену закона. Као и сви полицијски реглемани, они су санкционисани чл. 461. § 15. казненог законика.

Против акта председника републике, издатих на овај начин, може се изјавити жалба Државном Савету, ако се само њима вређа какво право, које је законом или уговором загарантовано грађанима. Овом истом телу подноси се жалба и због злоупотребе власти или повреде форме. Али, против ове жалбе, исправка реглементарних акта председника републике може се тражити и обичним административним путем. У овом случају захтева се од министра, по чијем је предлогу дотични акт издат, да га модификује или опозове.

Према данашњем уставу министри немају, нити су кад имали, нарочиту реглементарну власт, али су овлашћени да је врше у материји, која је изрично предвиђена законом или реглеманом јавне администрације. Али, и ако је реглементарна власт министара ограничена, њихово право уништавања реглемана потчињених власти неограничено је. Ово право простире се, не само на илегалне реглемане, већ и на све оне који су по њиховом мишљењу неумесни, или против којих постоје жалбе заинтересованих лица.

Што се тиче жалби против министарских акта, потребно је водити рачуна о оној истај разлици, која постоји за акте државног поглавара. Против акта којим се вређа извесно право, жалба се подноси административној јурисдикцији; у противном случају рекламација се упућује министру. Ако ова остане без одговора, заинтересованом остаје да моли законодавно тело.

* * *

Као год што државни поглавар своју реглементарну власт црпи из прећутног овлашћења уставног, исто тако и окружни начелници — који су у окрузима директни господари јавне моћи — црпе ову власт из општег владиног овлашћења. Али, док се декрети, по општем карактеру својих прописа, примењују на целу територију Француске, дотле наредбе окружних начелника имају ограничено поље примене; њихове одредбе не вреде ван границе округа.

Под овом резервом, право на издавање наредба о јавној чистоћи, предвиђено законом од 22. децембра 1789., изрично је потврђено за окружне начелнике законом од 5. априла 1889. год. Према овоме, кад је, реч о општој полицији, о мерама сигурности, чистоћи итд. агенти, који их изводе, имају несумњиво, већу надлежност од општинских чиновника. Било је, напротив, спорно, с обзиром на ограни-

чење чл. 99, да ли декрети окружних начелника могу обухватити и ону материју, која је већ предвиђена обавезним наредбама општинских власти. Данас се, међутим, сматра као свршена ствар, да окружни начелник може, кад год нађе да то захтева општи интерес округа, издавати наредбе о реду и чистоћи без обзира на раније издате наредбе општинске о истој материји. Лако је разумети да овако и треба да буде. Јер, или ће законске одредбе бити исте у обема наредбама, и тада ће оба једновремено важити, или ће одредбе у наредби окружног начелника бити строже, и тада се, према чл. 99, не може рећи да је тај случај предвиђен општинском наредбом. При свем овом треба решити у противном случају, т. ј. ако су одредбе у општинским наредбама строже, да оне остану у важности и после публикације наредбе окружног начелника. Солуција, која важи за конфликте између декрета и општинских наредба, мора важити и за наредбе окружних начелника; она, у осталом, јасно излази из радова који су претходили закону од 5. априла 1884. год., и правда се локалним приликама.

Познато је, да делимично уништење само једне одвећ строге одредбе једне наредбе не утиче ниуколико на остале одредбе ове исте наредбе, надлежно одобрене. Према овоме, реглементарна власт окружних начелника апсолутна је кад се примењује на све или на једну групу општина, и кад се врши у чисто полицијској материји, т. ј. у материји јавног реда, сигурности, спокојства и здравља.

Шта ће бити у случају кад наредба окружног начелника има да се примени само на једну општину? Према члану 99. зак. од 5. априла 1884. год. примени овог права има места само у оним случајевима, у којима је опомена окружног начелника општинском председнику остала без резултата. »На овај начин измирују се права општинске власти — као што је казао министар унутрашњих дела за време дискусије закона — са правом више власти, која има дужност да предузме мере у општем интересу«. — »Право суспендовања власти општинских председника — вели Morgand — правда се, на првом месту — апсолутном немогућношћу одређивања тачне демаркационе линије између опште и општинске полиције, а затим независном ситуацијом општинских председника, која води порекло од њиховог изборног карактера.«

У материји пољске полиције Касациони Суд оспорио је окружним начелницима право на издавање наредба у циљу заштите земаљских плодова, али им је закон од 24. децембра 1888. год. признао право да, у корист агрикултуре, предузимају потребне мере против штетних животиња и биљака, а закон о пољској полицији од 4. априла 1889. год. дао им је власт за регулисавање попаше коза, отварање и затварање голубарника, уљаника итд.

Много се дискутовало о извору из кога потиче реглементарна власт општинских председника, и многи писци признају им ову власт само као представницима централне власти, а не као адми-

нистраторима општинских интереса. Ми мислимо да је права доктрина она, коју је инспирисао закон од 14. децембра 1789. и која у своме чл. 49. додељује општинским телима две врсте функција: једну, која је својствена општинским властима, и другу, која припада општој државној администрацији, али коју је ова делегирала општинским властима под надзором и инспекцијом више државне власти. У ову другу врсту функција спада и дужност општинских власти да се старају о локалној полицији, што је изрично наглашено у чл. 49 поменутог закона. Једина концесија која би се могла извући за противно мишљење то је, што је закон изрично побројао главне полицијске објекте, о којима се општински председници имају старати, те би се из тога могло прећутно извести да је законодавац самим овим фактом директно делегирао општинама и реглементарну власт. Међутим, као што вели Royer-Gollard. — „То није држава која је претходила општини, већ је то општина из које је постала држава; општина је, као фамилија, пре државе; закон политички налази је, али је не ствара“. С тога ми налазимо, под резервом коју смо формулисали раније, приликом говора о правима државе, да, и ако је поље примене општинских регламана најограниченије — јер је везано за територију општине — ипак је њихова надзорност најшира — јер се граничи са самим полицијским правом.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И УПУТИ

Окружни одбор дужан је да се одазива законским наредбама своје надзорне власти.

По чл. 16. зак. о уређењу округа и срезова, органи, помоћу којих начелник окружни врши своје дужности, јесу:

1. стручни чиновници из разних грана државне управе, који се краљевим указом на предлог појединих министара постављају као референти окружном начелнику, и,

2. окружни одбор са свима самоуправним органима.

А по чл. 22. истог закона, дисциплинске казне, које окружни начелник може употребити према самоуправним чиновницима, исте су, које по постојећим законима употребљава према потчињеним државним чиновницима и службеницима.

Окружни одбор округа в., односно окружни деловођа, није хтео по наредби начелника окружног да му пошаље сваку одлуку одобра посебице, и уз сваку одлуку акта дотичног предмета, ради оцене по чл. 113. поменутог закона, већ му је одговорио, да ће се слати један препис свих одлука донесених на једној седници, а акте по појединим одлукама да ће послати, ако их начелник нарочито буде затражио, а не да се она редовно уз одлуке шаљу. На поновљену наредбу одбор је, односно деловођа, истакао питање о сукобу између начелника окружног и

окр. одбора, а кад је начелник окружни затражио изјашњење од окружног деловође, за ову непослушност према његовим наредбама, окружни је одбор донео одлуку: да одобрава поступак свога деловође, што није послао акта по свима одборским одлукама и што није дао тражено изјашњење, налазећи, да је овим изазвао сукоб о надлежности између њега и окружног начелника, који треба да претходно реши Државни Савет по чл. 114. зак. о уређењу округа и срезова.

Ову одлуку одбора задржао је од извршења окружни начелник наредбом својом од 26. новембра 1908. бр. 17.133., коју је одобрио г. министар унутрашњих дела решењем од 28. новембра исте године.

Решење министрово одобрио је Државни Савет одлуком својом од 2. јануара 1909 г. Бр. 7903.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине чачанске, актом својим Бр. 12502, пита:

„Пресудом суда овог од 15. децембра пр. год. Бр. 12502, Јана ж. Милана Живковића из Трнавe, кажњена је са 0-80 дин. у корист општ. касе. за дело из § 392. другог одељка казн. зак. као и на плаћање таксе и осталих трошкова по пресуди.

Пошто је ова пресуда постала извршном, то је суд овај за наплату ове казне и осталих трошкова, писао суд општине трнавске.

Поменути суд актом својим од 29. децембра пр. год. Бр. 3879, извештава суд овај, да ову казну и остале трошкове од Јане није могао наплатити, јер нема лично своје имовине, о чему је зато послао и уверење о њеном сиротном стању.

Како у напред реченом закону — § 392 — није предвиђена казна затвора, и како је §. 316. измене и допуне у казн. зак. предвиђено, да ако осуђени на новчану казну неби био у стању ову платити, да се ова може затвором заменити, рачунајући један дан затвора од 3—10 динара, — то је настало у овоме случају питање: како се има рачунати туженој Јани замена затвора, јер то ни једним законским прописом за ово дело није објашњено.

Стога суд општине чачанске учтиво моли уредништво за објашњење: шта суд у овоме случају има радити, и дали на основу поднеог уверења сме акта оставити у архиву“.

— На ово питање одговарамо:

Казна, коју предвиђа други став § 392. кр. закона, не разликује се ни по чему од осталих казна, које су одређене у III части овога закона за иступе, јер она околност, што се казна одређује по акону не мења суштину казне, него само казује основицу, по којој ће се израчунавати величина ове.

Све, пак, новчане казне из III части кр. закона, замењују се затвором на начин прописан § 316. кр. зак. и § 49. Полиц. Уредбе, па се и ова казна мора заменити по овој законској одредби.

На начин замене не може ништа да утиче она околност, што је казна од 0-80 дин. дакле испод минимума, који се по § 316. узима за дан затвора, јер прво казна је овако мала погрешно изречена с обзиром на § 313. кр. зак. који је поставио правило, да је најмања новчана казна 5 динара, те се на мању Јана није могла ни осудити, а друго што по § 311. кр. закона, затвор не може бити мањи од једног дана, нити је у опште дељив.

У осталом, да се затвор не може смањити испод једног дана, види се и из старе редакције § 316, у коме је био и овај став: „Новчана казна мања од једног талира свагда ће се једним даном затвора замењивати“.

Истина, ове реченице нема у садашњем § 316, јер је, на сваки начин безразложно изостављена, али се не да разумети другачије одредба § 316. садашњег закона, кад наступи случај као што је овај.

Према овоме уредништво налази, да се Јани може новчана казна од 0-80 дин. заменити са једним даном затвора.

II

Суд општине рамањске, актом својим Бр. 1935, пита:

„Одлуком одбора школе рамањске кажњено је једно лице из ове општине са 11 динара, што није упућивало свога ђака редовно у школу.

Кад је суд покушао да наплати казну од овога осуђеног лица оно је изјавило: да живи на имању свога оца и да нема своје имовине, а отац му, вели, не да готових пара да казну плати.

После ове изјаве суд је добавио оца осуђеног лица и тражио да казну плати, али он се није склонио да то учини, изјављујући да он осуђеног сина држи на својој имању и храни по својој доброј вољи.

Према овоме моли се уредништво за објашњење: има ли суд права да ову новчану казну наплати из имања оца осуђеног лица, пошто оно живи са оцем заједно, или ће ову казну заменити затвором као према сиромасу?“

— На ово питање одговарамо:

Између родитеља и деце не постоји задружни одношај, и кад и осуђени и његов отац тврде, да је имање само очево, онда се тако има и узети.

Према томе, осуђеном треба заменити новчану казну затвором, пошто овде није случај т. 4. и 5. § 322. и 325. кр. закона, да би се наплата могла извршити из имовине очеве.

III

Суд општине седларске, актом својим Бр. 1936, пита:

„Општина ова, уступила је једну своју њиву, у величини $\frac{1}{2}$ хектара, школи седларској за школску башту.

Пре неки дан, учитељ школе седларске дао је ову земљу под кирију за 150 дин.

једноме овдашњем грађанину, па новац није хтео предати школској каси, јер то, вели, припада њему.

Како општина редовно плаћа станарину своје учитељу и све остало што му припада, она налази да он не може издавати школску башту под кирију ниги овај новац употребити у своју корист. Моли се уредништво да изволи дати своје обавештење по овоме.

— На ово питање одговарамо:

По чл. 14. закона о народним школама, школска општина поред земљишта за школу и школско двориште и игралиште, мора дати још и пола хектара за *школску башту*.

И по наставним правилима, која су издата у своје време о обради школских башта и значају ових, а и по самом закону, школска башта не даје се учитељу као каква награда, него ради тога, да очигледним примерима и наставом покаже пољопривредно напредовање.

Ову башту он не може издавати другој под закуп нити узимати новац за себе јер она има да служи само ономе, чему је намењена.

Нека ову ствар представи општина окружном школском одбору, а он ће урадити даље шта треба, да се ова ствар правилно уреди.

IV

Суд општине суводолске, актом својим Бр. 1606, пита:

„У овој општини чињене су разне паљевине и крађе у 1904 и 5. години.

У своје време оштећени су се изравнали са пуномоћником општинским.

Равнање је извршено код ово-општинског суда, ма да су суме преко 200 динара, те је овај суд био ненадлежан за равнање.

Оваква поравњења оштећени подносе власти на извршење, и оне сада траже наплату од општине.

Моли се уредништво за обавештење:

1. вреде ли оваква поравњења кад их је суд учинио као ненадлежан, и да ли се сада општина може користити овом околношћу те да овај дуг не плати;

2. да ли се суд може користити застарелошћу из чл. 20. и 24. зак. о накнади штете, кад наплата није извршена у року који је тамо предвиђен и ако то не може, кад ће застарити поравњења.

— На ово питање одговарамо:

Законодавац је увео колективну одговорност општине за накнаду штете, учињене паљевином и крађом, зато, што је вероватна претпоставка да општина може пронаћи кривца, па то не учини из ма којих разлога.

Кад је општина преко својих пуномоћника признала учињену штету макар то и код општине као ненадлежне за уверење, она треба ту штету и да плати.

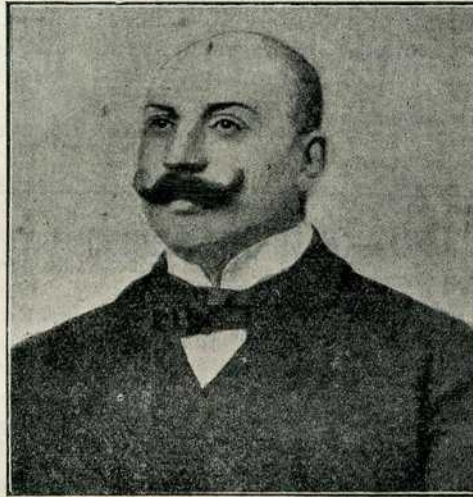
У опште је ружно и покушавати да се ова наплата изигра овим или оним начином.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Смет Жил, Белгијанац, а по занимању трговачки агент, пре кратког времена утајио је многобројне вредеће папире и побегао из Брисла.

Смит је стар 47 година, висок 1 м. 65 см., зеленкасте косе, великог и врло косог чепа, угаситих очију, широког носа, великих уста, сиве и

кратке брале, а вероватно да је и обријан, здравог изгледа, овалног лица, а прилично развијен; од особених знакова има слепоочну и тмену ћелавост.

Износимо његову фотографију, на молбу белгијске полиције и препоручујемо свима полицијским и општинским властима да именованог најживље потраже у својим домаћима и о резултату известе Управу града Београда или уредништво овог листа.

Моткен — Фернан — Андре — Никола — Кампј, банкарски благајник, који је пре кратког времена учинио фалсификат и проневерио 150.000 франака, а поред тога извршио и крађу новца у суми од 66.800 франака, налази се у бегству.

Моткен је понео собом 64 белгијских банкнота од по 1000 динара, две од 500 динара,

17 од 100 динара, једну од 50 динара, а остатак у обичном новцу.

Поменути је злочинац стар 39 година, висок 1.65 см., обично развијен, црне и по мало корвцасте косе, прних густих бркова, а говори само француски.

На молбу белгијске полиције износимо фотографију Моткенову и обраћамо пажњу свима полицијским, а нарочито пограничним властима на његову појаву. На случај проналаска треба га ухватити, претрести и одмах известити Управу града Београда или уредништво овога листа.

Петар Фаниниш, слуга, 10. овог месеца добио је од свога газде Танасија С. Грујића, механиције из Брзохода, 46.30 динара, да купи дувана у варошици Жабарима, али се по пријему новца није више вратио. Он је стар 18 година, средњег раста, добро развијен, на себи има чакшире од сукна, на глави шајкачу, а на ногама опанке. Позивају се све полицијске и општинске власти да га у својим домаћима потраже и пронађеног стражарно спроведу начелнику среза моравског, округа пожаревачког, с позивом на депешу Бр. 291.

Јеленко Јовановић, из Ниша, има да одговара код начелства округа нишког за крађу, али се до сада није могао пронаћи, јер је по извршењу дела одмах побегао. Он је стар 32 године. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и пронађеног стражарно спроведу поменутом начелству с позивом на акт Бр. 22671.

ТРАЖЕ СЕ

Драгојла Јовића, бив. кафеџију из Београда, који има да одговара за просту крађу, тражи кварт палилулски актом Бр. 16459/908. Он је стар 30 година, средњег раста, у лицу плав, жутих бркова. Нека га све полицијске и општинске власти потраже и пронађеног спроведу поменутом кварту.

Милана Вељковића, бив. служитеља духовног суда епархије београдске, кога је нестало 2. овог месеца, тражи Управа града Београда, због извесне кривце. Милан је родом из Пожаревца. Пронађеног треба спровести Управи града Београда с позивом на акт Бр. 818.

Ђорђа Ђуровића, бив. робијаша, родом из Лесковице, среза ваљевског, који је пуштен са осуде 4. децембра прошле године, а има да издржи три године полицијског надзора, тражи начелство округа ваљевског актом Бр. 16981, ради издржавања надзора. Обраћа се пажњу свима полицијским и општинским властима, да га у својим домаћима потраже и пронађеног спроведу поменутом начелству.

НА ЗНАЊЕ

Комилети „Полицијског Гласника“ за 1905., 1906. 1907. и 8 год., у елегантном тврдом цовезу могу се добити у уредништву по цени од 15 динара за једну годину. За оне, који сва три комилета узму уједно, цена је свега 40 динара. Комилети у меком цовезу за 1906. и 1907. год. могу се добити по цени од 12 за једну годину, или оба заједно за 20 динара.